Tuomioistuinvirasto
Domstolsverket

Lausunto
28.9.2026
TIV/1229/2026
Ei vielä julkinen

Eduskunnan lakivaliokunta
lav@eduskunta.fi

Tuomioistuinviraston lausunto: Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta uudeksi Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi eurooppalaisesta tutkintamääräyksestä ja eurooppalaisesta etäosallistumismääräyksestä

Tuomioistuinvirasto keskittyy lausunnossaan laissa säädettyjen perustehtäviensä mukaisesti ehdotettujen muutosten mahdollisiin vaikutuksiin tuomioistuinlaitoksen resursseihin sekä mahdollisiin tietojärjestelmämuutoksiin. Muilta osin Tuomioistuinvirasto viittaa Helsingin käräjäoikeuden asiassa antamaan lausuntoon.

Kuten kirjelmässäkin on todettu, ehdotuksen taloudellisia sekä henkilöstölle aiheutuvia vaikutuksia voidaan arvioida vasta neuvottelujen myöhemmässä vaiheessa, kun ehdotuksen sisältö ja soveltamisala selkenee sekä tarkentuu. Myös hajautetun tietojärjestelmän aiheuttamista kustannuksista voidaan esittää arviota vasta, kun ehdotuksen sisältö selkenee ja komissio esittää omat arvionsa järjestelmän aiheuttamista kustannuksista. Taloudellisia vaikutuksia saattaa aiheutua myös ERPOn edellyttämistä yhteydenpito- ja videojärjestelmistä. Ehdotuksella olisi vaikutuksia niiden viranomaisten toimintaan, jotka vastaavat rajat ylittävästä rikosoikeudellisesta yhteistyöstä todisteiden hankkimiseksi tai rajat ylittävien rikosoikeudenkäyntien järjestämisestä. Ehdotuksella olisi vaikutusta myös muiden käräjäoikeuksien, hovioikeuksien ja korkeimman oikeuden toimintaan.

Tuomioistuinvirasto nostaa kirjelmästä esille kuitenkin seuraavat kohdat.

Telecommunications -termi

Ehdotukseen sisältyy uusi televiestinnän (telecommunications) määritelmä, joka vaikuttaa direktiivin telekuuntelua koskevien määräysten soveltamisalaan. Määritelmän mukaan televiestinnällä tarkoitetaan mitä tahansa viestintää. Määritelmän täsmentäminen on tärkeää.

Määritelmän tarkentamisella on tuomioistuinten kannalta suuri merkitys. Tämän tyyppiset asiat on käsiteltävä tuomioistuimissa lyhyessä määräajassa, jolloin määritelmän sisällöllä sekä sillä, kuinka se suhtautuu kansalliseen lainsäädäntöön, on vaikutusta tuomioistuinten työmäärään sekä asioiden keskinäiseen kiireellisyysjärjestykseen.

Esitutkintavaiheen kuuleminen, toimivaltasäännös

Mikäli toimivaltasäännöstä muutettaisiin siten, että myös Suomessa oikeusviranomaiset tulisivat mukaan esitutkintakuulemisiin rajat ylittävissä tilanteissa, olisi muutoksella suuri vaikutus tuomioistuinten työmäärään. Ehdotus lisäisi merkittävästi tuomioistuinten työtä.

Asia tulisi myös tältä osin määritellä tarkasti ja selvittää, kuinka laajalle tätä halutaan soveltaa. Asialla voi olla merkittävä resurssivaikutus tuomioistuinten kannalta.

ERPO, uusi eurooppalainen etäosallistumismääräys

Myös tämän osalta asian valmistelun edetessä on tarpeen selvittää ehdotuksen vaikutuksia perusteellisesti niin tuomioistuinten työmäärän kuin mahdollisten teknisten muutosten osalta.

Yhteenveto

Kirjelmän vaikutukset tuomioistuinten työmäärään sekä ehdotuksen taloudelliset ja henkilöstölle aiheutuvat vaikutukset on selvitettävä valmistelun edetessä perusteellisesti. Myös kirjelmän vaikutukset tuomioistuinten käytössä olevien tietojärjestelmien osalta selvitettävä valmistelun edetessä. Lisääntyvän työmäärän sekä muiden ehdotuksesta aiheutuvien muutosten kattamiseksi tulee myös myöntää tarvittava lisärahoitus.

Erityisasiantuntija Inka Grönqvist

Tiedoksi Tuomioistuinviraston ylijohtaja
Tuomioistuinviraston osastonjohtajat

Digitaalinen PDF-allekirjoitus / Digital PDF-signatur
Inka Grönqvist
Erityisasiantuntija
Tuomioistuinvirasto
inka.gronqvist@oikeus.fi
Asian tunnus / Ärende-ID: TIV/1229/2026
Asiakirjan tunnus / Dokument-ID: TIV-AK-2026-11690
28.09.2026 11:16:58